

Commissie Overleg en Voorlichting Milieuhygiëne Vliegbasis
Leeuwarden

postbus.rvb.omgevingsmanagement@rijksoverheid.nl

Datum 22 april 2026
Betreft Ground Runup Enclosure vliegbasis Leeuwarden

Refertes:

- A. TNO rapport: Akoestisch onderzoek grondgebonden geluid F-35A in het kader van de Wet milieubeheer vliegbases Volkel en Leeuwarden; TNO 2014 R11011; dd. november 2014
- B. TNO memo: Openbare samenvatting akoestisch onderzoek Vliegbasis Leeuwarden in het kader van aanvraag revisievergunning; M10673-V2; dd. 19 juli 2024

Geachte leden van de Commissie Overleg en Voorlichting Milieuhygiëne Vliegbasis Leeuwarden,

In november 2014 heeft TNO een rapport uitgegeven met als onderwerp 'Akoestisch onderzoek grondgebonden geluid F-35A in het kader van de Wet milieubeheer vliegbases Volkel en Leeuwarden' [ref. A]. Naar aanleiding van dit onderzoek zijn er tijdens eerdere COVM vergaderingen vragen gesteld over het plaatsen van een twaalf meter hoog absorberende geluidsscherm in het *Ground Runup Enclosure (GRE)* gebied. Met deze brief geef ik schriftelijk antwoord over de voortgang op dit onderwerp.

Vanaf 2019 vliegt vliegbasis Leeuwarden met de F-35. Sindsdien leert de vliegbasis elke dag en werkt het continu aan het verbeteren van haar processen. Zo verbetert de vliegbasis, samen met haar omgeving, de processen om de geluidhinder zoveel mogelijk te beperken.

Hierdoor heeft de vliegbasis geleerd dat het uitvoeren van grondtesten met de F-35 op verschillende locaties op de vliegbasis een positief effect heeft op het verspreiden van het geluid voor haar omgeving. Dit is anders dan het TNO-rapport uit 2014 [ref. A] adviseert waarbij was uitgegaan van geluidproductie op één locatie en in één richting, de GRE. Met deze spreiding kan de vliegbasis een optimale locatie en stand van het vliegtuig kiezen die gunstig ligt ten opzichte van bijvoorbeeld de dan heersende weersomstandigheden. De vliegbasis maakt per situatie een afweging die zo gunstig mogelijk is voor de omgeving.

De recent gepubliceerde TNO memo [ref. B], dat onderdeel uitmaakt van de revisievergunning en publiekelijk ter inzage is, onderschrijft dit ook. De memo geeft daarnaast aan dat grondtesten met de F-35 op verschillende locaties kunnen plaatsvinden zonder de realisatie van een GRE. Dit onderschrijft dat de vliegbasis de grondtesten kan uitvoeren binnen de geldende wettelijke geluidsnormen.

Naast voldoen aan de wettelijke randvoorwaarden heeft de vliegbasis diverse

AIR COMBAT COMMAND

Locatie
Leeuwarden - Vlb Leeuwarden
Keegsdijkje 7
Leeuwarden

Postadres
Postbus 8762
4820 BB BREDA
MPC 86A

Contactpersoon
www.defensie.nl

Onze referentie
CLRS2026003940

Bijlagen
-

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden.

andere maatregelen getroffen die ook een positief effect hebben op geluiddemping. Dit zijn bijvoorbeeld de verhoging van de aardenwallen aan de noordzijde van de vliegbasis en de plaatsing van diverse nieuwbouw.

Met de keuze voor vaste GRE locatie met geluidsscherm heeft de concentratie van het geluid een nadelig effect op een specifieke locatie. De vliegbasis kan het vliegtuig niet meer verder van de omgeving plaatsen als bijvoorbeeld de weersomstandigheden daarom zouden vragen. Dit kan mogelijk tot geluidsoverlast zorgen voor een bepaald deel van de omgeving.

Daarnaast levert het plaatsen van een scherm met een hoogte van twaalf meter meer restricties op voor de vliegoperaties. Er zijn, met het oog op de (vlieg)veiligheid, bij het plaatsen van een bebouwing op en rond een luchthaven wettelijk voorgeschreven restricties op het gebied van hoogte en locatie.

Ik ben me ervan bewust dat de vliegbasis grondgebonden geluid genereert. Echter, kijkende naar de huidige processen en reeds getroffen maatregelen ben ik van mening dat de keuze voor meerdere locaties op de vliegbasis, om de grondtesten met de F-35 uit te voeren, de meest gunstige uitkomst biedt. Voor als nog gaat de vliegbasis geen geluidsscherm plaatsen en gebruikt het de spreiding van de locatie als oplossing.

De Commandant Air Combat Command CLRS

I.M. van Egmond, MMOAS
Commodore-vlieger

AIR COMBAT COMMAND

Datum
22 april 2026

Onze referentie
CLRS202600 2940